

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๑๗
วันพุธ ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจันทพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

๔. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรววยพร พงศาวิสุต

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นางสาวอนิชา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายณกันนัทน์ จันทราชโลธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๑๖ วันอังคาร ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาเรียงลำดับเป็นรายมาตรา ตั้งแต่ร่างมาตรา ๑๙ ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม และรอการพิจารณา เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑๙

“มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) ยึดที่ทรัพย์สินของ ๕๕ พรรคสมาชิก ไม่แล้วเสร็จตามที่กำหนดแล้ว พ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๔๔ พรรคสี่

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วยกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) และ (๓) เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาดังกล่าวให้เป็นที่สุด ในกรณีที่ไม่มีความเห็นตรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๒) หรือ (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่ไม่มีความเห็นตรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสามคน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๙ วรรคห้า คณะอนุกรรมการมีประเด็นที่เห็นควรเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแก้ไขจำนวนกรรมการจากสามคนเป็นสี่คน เนื่องจากเมื่อพิจารณาตาม มาตรา ๒๑๘ ประกอบกับมาตรา ๒๐๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ แล้วเห็นว่า มาตรา ๒๑๘ วรรคสาม ได้มีการบัญญัติให้นำความมาใช้บังคับกับกรณีที่มีกรรมการในองค์กรอิสระที่มีจำนวนกรรมการเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ประกอบกับความในมาตรา ๒๐๙ เป็นกรณีที่บัญญัติถึงกรณีที่มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ โดยความในวรรคสอง ของมาตรา ๒๐๙ กำหนดว่า บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับกรณีที่มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลือไม่ถึงเจ็ดคน แต่จำนวนกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีเจ็ดคน จึงเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๙ วรรคห้า เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสามสี่คน ให้กระทำได้

แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้” นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ในเรื่องดังกล่าวก็ได้บัญญัติในกรณีที่มีจำนวนกรรมการการเลือกตั้งไม่ถึงสี่คนก็ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้เช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรนำหลักการของจำนวนกรรมการที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในกรณีที่มีการการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๙ วรรคสาม เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม**วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๓)** หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา**ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกพรรคการเมืองพรรคการเมือง ๑๑ (๑) (๒) และ (๓)** เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา**ดังที่กล่าวให้เป็นที่สุด** ในกรณีที่**ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง**กรรมการสรรหา**มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดตามวรรค ๑๑ (๒) หรือ (๓)** ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่” เพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสรรหาทั้งหมดต้องร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัยว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เหตุที่บัญญัติให้อำนาจกรรมการสรรหาที่เป็นโดยตำแหน่งเท่านั้นเป็นผู้วินิจฉัยว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ อาจนำหลักการมาจากคณะกรรมการสรรหาขององค์กรอิสระอื่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การวินิจฉัยว่ากรรมการในองค์กรอิสระอื่นพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ ก็ให้กรรมการสรรหาทุกคนเป็นผู้วินิจฉัยเช่นกัน แต่จะมีข้อยกเว้นในกรณีกรรมการสรรหาบางคนขาดคุณสมบัติเท่านั้น ที่บัญญัติให้กรรมการสรรหาที่เป็นโดยตำแหน่งเป็นผู้วินิจฉัย แต่การวินิจฉัยการพ้นตำแหน่งของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๑๙ นั้น ควรบัญญัติให้กรรมการสรรหาทุกคนร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) ตัดที่พรรคการเมืองพรรคการเมือง ๕๕ พรรคสอง ไม่แล้วเสร็จตัดที่พรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งตาม
มาตรา ๔๔ วรรคสี่

เมื่อประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการ ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม**วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๓)** หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา**ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกพรรคการเมืองพรรคการเมือง ๑๑ (๑) (๒) และ (๓)** เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา**ดังที่กล่าวให้เป็นที่สุด** ในกรณีที่**ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่ง**กรรมการสรรหา**มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใดตามวรรค ๑๑ (๒) หรือ (๓)** ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตบะกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสามสี่คน ให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในกรณีที่กรรมการจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่กรรมการครบวาระ แต่ถ้ากรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง”

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๙ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙ วรคสาม ภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาดังกล่าวกำหนด

เมื่อประธานกรรมการสรรหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๙ วรคสาม เรียกประชุมกรรมการสรรหาดังกล่าวเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องนั้นโดยเร็ว มติของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามเสียงข้างมากและให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในร่างมาตรา ๒๐ สถานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นว่า เหตุผลในการร้องขอเพื่อถอดถอนกรรมการอาจไม่สมบูรณ์เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับร่างมาตรา ๑๑ วรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการสอบถามว่า ข้อเสนอแนะดังกล่าวมีความแตกต่างจากร่างมาตรา ๒๐ อย่างไร

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๑ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เปิดโอกาสให้มีการถอดถอนกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ แต่ตามร่างมาตรา ๒๐ ไม่ได้บัญญัติกระบวนการในการถอดถอนกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๐ วรคหนึ่ง โดยให้ตัดความว่า “ตามมาตรา ๑๙ วรคสาม” ออก เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๙ วรคสาม

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๑๙ คณะกรรมการสรรหาต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการร้องขอให้กรรมการคนใดพ้นจากตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ล่วงหน้า และต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วกันหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักเกณฑ์ และวิธีการต่างๆ ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาทุกเรื่อง

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า เหตุที่มีการบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๐ วรรคสอง เพื่อให้มีการพิจารณาตามที่มีผู้ร้องขอให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งโดยมีกระบวนการพิจารณาที่โปร่งใสและสอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles)

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๐ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่ากรรมการผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๑๙ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหา **ตบขสขตบว ๑๕ สรรตสข** ภายใน ห้าวันนับแต่วันที่ได้รับกรร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหา **ตบขสขตบว ๑๕ สรรตสข** กำหนด

เมื่อประธานกรรมการสรรหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการสรรหา **ตบขสขตบว ๑๕ สรรตสข** เรียกประชุมกรรมการสรรหาดังกล่าวเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องนั้นโดยเร็ว มติของ คณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามเสียงข้างมากและให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย ในกรณีที่มีคะแนนเสียง เท่ากัน ให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการทำหน้าที่เป็นกรรมการเป็นการชั่วคราวให้ครบเจ็ดคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง ทำหน้าที่ในฐานะกรรมการได้จนกว่ากรรมการที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการ แต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๑ ความว่า “มีกรรมการเหลือไม่ถึงสามคน” เป็น “มีกรรมการเหลือไม่ถึงสี่คน” เนื่องจากเป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเจ็ดคน

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ สอบถามว่า กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งแทนกรรมการที่ต้อง หยุดปฏิบัติหน้าที่ตามร่างมาตรา ๒๑ จะถือว่าเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรอิสระหรือไม่ และ บุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งตามร่างมาตรา ๒๑ จะสามารถกลับมาสมัครเป็นกรรมการในองค์กรอิสระได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนกรรมการที่ต้องหยุดปฏิบัติ หน้าที่ตามร่างมาตรา ๒๑ ไม่ถือว่าเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ แต่ได้รับแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แทนกรรมการที่ตนทำหน้าที่แทนเป็นการชั่วคราวเท่านั้น จึงสามารถกลับมาสมัครเป็นกรรมการในองค์กร อิสระได้ โดยไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติแต่อย่างใด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ วรรคห้า การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จัดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อพิจารณาจากองค์ประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งต้องมีกรรมการมาประชุมห้าคน จึงจะเป็นองค์ประชุมเพื่อมีมติวินิจฉัยเรื่องใดๆ เหตุใดจึงกำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพียงสี่คน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่กำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าต้องมีกรรมการเข้าประชุมจำนวนสี่คนจึงจะเป็นองค์ประชุม เนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการเจ็ดคน คือ สี่คน

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า การงดออกเสียงถือว่าการลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การงดออกเสียงไม่ถือว่าการลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาจากความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการต้องมีมติวินิจฉัยในเรื่องดังต่อไปนี้ กรรมการทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมต้องลงมติ การงดออกเสียงหรือการออกเสียงที่แตกต่างไปจากประเด็นที่จะต้องลงมติจะกระทำมิได้ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนการลงมติ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๒ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติโดยจะงดออกเสียงมิได้ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด” เพื่อเป็นการบังคับกรรมการว่าจะลงคะแนนโดยงดออกเสียงไม่ได้

นอกจากนี้ เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๒ วรรคสาม เป็นดังนี้ “การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสองเฉพาะในกรณีมีการพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ (๒) หรือ (๔) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ” โดยกำหนดโทษเฉพาะกรรมการที่ไม่เข้าประชุมในการวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ (๒) หรือ (๔) เท่านั้น ที่ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ วรรคห้า การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ในกรณีที่กรรมการคนใดไม่อาจมาประชุมได้ ให้จัดแจ้งเหตุนั้นไว้ในรายงานการประชุม

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานในที่ประชุมและกรรมการที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติโดยจะงดออกเสียงมิได้ และให้กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ในกรณีมีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การไม่เข้าประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุมตามวรรคสองเฉพาะในกรณีที่มีการพิจารณาวินิจฉัยตาม มาตรา ๒๕ (๒) หรือ (๔) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการจงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะลาออกจากตำแหน่งก่อนมีการลงมติ

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการประชุมของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุนที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๓ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็นว่า ควรกำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ สามารถรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ แต่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเพื่อประโยชน์โดยรวมของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทุกกรณี

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างมาตรา ๒๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นว่า ควรมีการระบุให้ชัดเจนในเรื่องการรับทุน

เช่น สามารถที่จะกระทำได้ในกรณีที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือประเทศชาติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้ประกาศความช่วยเหลือดังกล่าวให้สาธารณชนรับทราบเป็นการทั่วไป เพื่อเป็นการป้องกันเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเปิดโอกาสให้สามารถรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ ถือว่าเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์อย่างชัดเจน

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในบางกรณีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีงบประมาณในการส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชนทั้งความร่วมมือภายในประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากหลักการปารีสแล้วเห็นว่า ได้มีหลักการให้นานาประเทศต้องให้ความร่วมมือในการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศด้วย ดังนั้น หากมีการบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๓ ไม่ให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ อาจส่งผลกระทบต่อความร่วมมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๓ เป็นบทบัญญัติที่ห้ามแต่เฉพาะตัวกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้นที่ไม่สามารถรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้ สำหรับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนชาตินั้นสามารถที่จะรับเงินหรือประโยชน์ใดๆ ได้

นายธิตีพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ เสนอแก้ไขข้อความในร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้ “ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จาก” เพื่อให้มีความหมายที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จาก”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการต้องไม่รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด จาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่บริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว ทุนที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหุ้นหรือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่มีรายได้หลักจากทุนหรือเงินอุดหนุนจากต่างประเทศ”

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ทั้งต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและ

ผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้น โดยเฉพาะสำหรับกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามและบริบทของสังคมไทยเป็นสำคัญด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นवलสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๔ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็นว่า ควรบัญญัติให้ชัดเจนห้ามกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่อื่นในลักษณะเป็นงานประจำหรือถาวร เช่น อาจารย์พิเศษ อาจารย์ประจำหลักสูตร ยกเว้นการไปเป็นผู้บรรยายหรือผู้ให้ความรู้ในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นครั้งคราว เพื่อเผยแพร่เรื่องสิทธิมนุษยชน หรือเป็นผู้ออกแบบหลักสูตรการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน หรือเป็นกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ด้านสิทธิมนุษยชน ก็ให้สามารถกระทำได้

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทรว เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างมาตรา ๒๔ ในการรับฟังความเห็นที่รัฐสภา ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นว่าคุณคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเป็นกลางทางการเมือง และยึดถือผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การทำงานเต็มเวลานั้น หมายความว่า ทำงานเต็มเวลาราชการ ดังนั้นระหว่างนอกเวลาราชการกรรมการก็สามารถไปทำงานเป็นอาจารย์พิเศษ บรรยาย หรือเป็นกรรมการพิจารณาวิทยานิพนธ์ได้ ไม่ต้องห้ามตามร่างมาตรา ๒๔

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า ความว่า “ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ” ในวรรคหนึ่งหากเป็นหลักสูตรหรือโครงการที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้จัดขึ้นจะขัดต่อร่างมาตรานี้หรือไม่ และหลักสูตรดังกล่าวกรรมการในองค์กรอิสระอื่นสามารถเข้าร่วมหลักสูตรได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการจัดหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสียก่อนจึงจะจัดได้ และถือว่าหลักสูตรหรือโครงการดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้จัดขึ้น โดยหลักสูตรดังกล่าวกรรมการในองค์กรอิสระอื่นไม่สามารถเข้ารับการอบรมได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า หากองค์การระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเชิญคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้ารับการอบรมในหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถไปรับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าวได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเข้าร่วมในการสัมมนาที่องค์การระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนจัดขึ้นได้ แต่จะเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่างๆ ไม่ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องซึ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๕ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็นว่า ควรแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง” และควรแก้ไขความใน (๔) เป็นดังนี้ “(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชนโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม”

นางสาวอังฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างมาตรา ๒๕ มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑. สถานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็น ดังนี้

๑) ควรเพิ่มหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ (๔) ให้ครบถ้วน ซึ่งในร่างมาตรา ๒๕ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขตามความเห็นดังกล่าวแล้ว

๒) มาตรา ๒๔๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และไม่ได้ให้อำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขตามความเห็นดังกล่าวแล้ว

๒. ในการรับฟังความคิดเห็นที่รัฐสภา มีผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑) ควรให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้เสียหายที่ได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะผู้เสียหายที่เป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม โดยให้สามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลยุติธรรมได้ แล้วแต่กรณี

๒) ให้มีอำนาจในการเสนอความเห็นทางกฎหมายต่อศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ ศาลยุติธรรมได้

๓) ให้มีอำนาจในการขอเสนอปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

๔) ให้มีอำนาจเสนอความเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยรวม

๕) ให้มีอำนาจหน้าที่หลักในการตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๖) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๗) ติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่อาจมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๘) ควรมีการสรุปเป็นข้อเสนอแนะทางนโยบายทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ ในกรณีที่มีคนสัญชาติไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๙) การทำงานด้านสิทธิมนุษยชน การตรวจสอบข้อเท็จจริงการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันเกิดจากกฎหมาย ควรแก้ไขให้มีความชัดเจน

๑๐) ควรให้มีกองทุนสิทธิมนุษยชนเพื่อช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ โดยสะดวกรวดเร็วและเป็นธรรม และในกรณีที่ถูกฉ้อโกง

๑๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีอำนาจในการให้คำแนะนำด้านกฎหมาย แก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเดือดร้อน

๑๒) การทำงานด้านการตรวจสอบควรมีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การกำกับของ ภาครัฐ

๓. กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็น ดังนี้

๑) การจัดทำรายงานสถานการณ์เสนอต่อรัฐบาล รัฐสภา หรือหน่วยงานอื่นๆ ควรครอบคลุมถึงประเด็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย และมาตรการด้านการบริหารเพื่อสร้าง หลักประกันว่า กฎหมายภายในประเทศ ระเบียบ และการปฏิบัติต่างๆ จะสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศที่รัฐไทยร่วมเป็นภาคี

๒) การชี้แจงสถานการณ์หรือข้อเท็จจริง ไม่ได้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติตามหลักการปารีส แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่ตรวจสอบเพื่อเสริมการ อำนวยความยุติธรรม การให้ข้อเท็จจริงที่เป็นอิสระและเป็นกลางอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ย่อมเป็น คุณต่อสังคม

๓) การเสนอความเห็นข้อเสนอแนะ รายงานต่างๆ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา รัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรครอบคลุมถึงการให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย หรือมาตรการด้านการบริหารด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า การรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตามหลักสิทธิมนุษยชน หมายความว่าอย่างไร

นางจวีร์ วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า เนื่องจากกฎหมายทั่วไปที่บังคับใช้อยู่ในขณะนี้ อาจไม่สอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชน เช่น ในกรณีที่ กฎหมายไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฟ้องแทนผู้เสียหายได้ บางกรณีอาจทำให้เกิด ปัญหาในการให้ความช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการดำเนินการตามกฎหมายปกติ

ทำให้ไม่สามารถที่จะป้องกันผู้เสียหายได้ ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงหลักการด้านสิทธิมนุษยชนก็ควรเปิดโอกาสให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถดำเนินการป้องกันผู้เสียหายได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรให้ความสำคัญกับการแก้ไข ปัญหาโดยรวมของประเทศเป็นสำคัญ ไม่ควรเน้นการแก้ไขปัญหาเป็นรายกรณีเป็นหลัก เนื่องจากหากมีการ เสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย แล้วต่อมามีการแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ในอนาคตปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะถูก แก้ไขด้วยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดของหลักการปารีส นอกจากจะเน้นในเรื่องการแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน ในเชิงนโยบายแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเป็นรายกรณีด้วย ซึ่งการแก้ไขปัญหาเป็นราย กรณีนั้น อาจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในเชิงระบบของคนทั้งประเทศได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาเรื่องร้องเรียนด้านสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณีนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีกลไกการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้หน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ช่วยทำหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน แทนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ต้องดำเนินการ ตรวจสอบเองทุกกรณีไป

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า การทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขึ้นอยู่กับกระบวนการคัดเลือกตัวกรรมการ หากผู้ที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างดี ก็จะส่งผลให้สามารถทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกัน ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องร้องเรียนเป็นราย กรณีเสมอไป เนื่องจากการทำงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น จะต้องทำงานภายใต้ กรอบตามอนุสัญญาที่รัฐไทยเป็นภาคีเท่านั้น ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างกลไกในการตรวจสอบเป็น การเฉพาะกรณีนั้น ก็เป็นเรื่องที่ประเทศไทยจะต้องบัญญัติกฎหมายในเรื่องนั้นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทาง การแก้ไขปัญหาต่อไป และสอบถามว่า กรณีตาม (๓) หมายความว่ารวมถึงการเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองด้วยหรือไม่ และหาก ต้องการให้มีการแก้ไขมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมตัวนักโทษจะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีตาม (๓) ไม่ได้หมายถึงรวมถึงศาล แต่ทั้งนี้ไม่ได้ตัดสิทธิในการที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะแสดงความคิดเห็น หรือศาลเห็นเองว่าเรื่องดังกล่าวควรได้รับความ คิดเห็นจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่วนกรณีต้องการให้มีการแก้ไขมาตรการเกี่ยวกับการ ควบคุมตัวนักโทษก็เป็นเรื่องของกรมราชทัณฑ์ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจมีหนังสือ เสนอแนะไปยังกรมราชทัณฑ์ว่าควรมีมาตรการในการควบคุมตัวนักโทษอย่างไรที่จะไม่ขัดกับหลักศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย การราชทัณฑ์ก็ได้

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่ใน การแสดงความคิดเห็นหรือจุดยืนต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่าง ๆ ในสังคมด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า

หากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรแสดงบทบาทเพื่อให้สังคมได้รับรู้รับทราบเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรมีหน้าที่ในการแสดงความเห็นหรือจุดยืนต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่าง ๆ ในสังคม หากสถานการณ์ดังกล่าวไม่ได้เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและยังไม่ได้รับการตรวจสอบ แต่หากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและได้รับการตรวจสอบจนได้ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติแล้ว ก็สามารถเผยแพร่ผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อสังคมได้เพื่อให้สังคมเกิดการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้การเปิดเผยนั้นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกละเมิดด้วย

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า จะมีแนวทางอย่างไรในการช่วยเหลือบุคคลด้อยโอกาสให้มีความเท่าเทียมกันตามกฎหมายอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย บัญญัติเป็นหลักการไว้แล้วในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญ โดยอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวควรเป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินพบว่าการออกกฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญก็ต้องเรียกร้องให้มีการแก้ไข หรือหากพบว่าหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดไม่ทำตามกฎหมาย หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและมาตรการในการเยียวยา ส่งเรื่องให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ และเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์การระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๖ ควรเพิ่มอนุมาตราขึ้นมาใหม่ โดยให้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเป็นประจำ โดยให้ภาคประชาสังคม และประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเปิดเวทีการเรียนรู้ รายงานเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และเผยแพร่การดำเนินการดังกล่าวผ่านสื่อสาธารณะด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “เผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน” ครอบคลุมถึงข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. แล้ว และยังสามารถเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชนในด้านอื่นนอกจากที่คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เสนอ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้

๑. สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นว่า กรณีตาม (๕) ควรกำหนดไว้เช่นเดียวกันกับมาตรา ๒๗๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ใช้ความว่า “หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒. สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีความเห็น ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภาครัฐ โดยรัฐมีหน้าที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว

๒) เสนอประเด็นการปฏิรูปที่ควรจะบัญญัติไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๒๗๘

๓. ในการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ... ที่รัฐสภา มีผู้เข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑) ให้มีอำนาจในการส่งเสริม ความรู้ ความเข้าใจและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนร่วมกัน

๒) ควรให้มีการประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่และผลการดำเนินงานในการตรวจสอบแต่ละขั้นตอนพร้อมปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) เป็นดังนี้ “(๕) ปฏิบัติหน้าที่และอำนาจอื่นใด ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น” เพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ในร่างที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอ ร่างมาตรา ๕๔ กำหนดว่า “ในระหว่างการตรวจสอบ หากคณะกรรมการได้รับการร้องขอจากผู้ร้องหรือผู้เสียหาย และคณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากไม่ดำเนินการจะเกิดความเสียหายจนไม่อาจแก้ไขเยียวยาได้ คณะกรรมการอาจกำหนดมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) จัดให้มีการเข้าถึงการรักษาพยาบาล (๒) เปลี่ยนสถานที่คุมขัง และ (๓) ดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตและความปลอดภัยของผู้ร้อง ผู้เสียหาย หรือผู้เกี่ยวข้อง การเยียวยาในร่างมาตรานี้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามหลักการของร่างมาตรานี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจในการเยียวยาโดยตรง สิ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องทำคือร่วมมือกับบุคคลหน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนโดยการทำข้อตกลงว่าหากเกิดเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนควรมีการช่วยเหลือเยียวยาอย่างไร และเมื่อมีกรณีผู้ถูกละเมิดต้องการความช่วยเหลือหรือการเยียวยา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ต้องส่งต่อกรณีดังกล่าวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือแก่บุคคล หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน ในการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้และพัฒนาความเข้มแข็งด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงตลอดทั้งในการให้ความช่วยเหลือหรือเยียวยาแก่ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศในด้านสิทธิมนุษยชน

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีหรือการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๕) ปฏิบัติหน้าที่และอำนาจอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น”

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน และต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ เว้นแต่ที่มีบทบัญญัติหรือที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกระทำได้ ให้กรรมการแต่ละคนมีอำนาจที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้มีผู้แสดงความคิดเห็นในการจัดรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ที่รัฐสภา ดังนี้

๑) การดำเนินงานต่าง ๆ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และชัดเจน

๒) การดำเนินงานควรใช้หลักสิทธิมนุษยชนสากลเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้โดยให้ใช้ระบบตรวจสอบ และวิเคราะห์

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง

เบื้องต้นแทนคณะกรรมการก็ได้” เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการแทนที่จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาดำเนินการในเรื่องนั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการทำงาน และต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ เว้นแต่ที่มีบทบัญญัติหรือที่คณะกรรมการมอบหมายให้กรรมการแต่ละคนกระทำได้ ให้กรรมการแต่ละคนมีอำนาจที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ แต่ในการใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการปรึกษาหารือร่วมกันด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงเบื้องต้นแทนคณะกรรมการก็ได้”

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานแจ้งบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไมอาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการแจ้งหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง และค่าตอบแทนของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้งอนุกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีข้อสังเกตในวรรคสอง ว่า ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของอนุกรรมการนั้น อย่างน้อยผู้ที่จะเป็นอนุกรรมการควรต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ เคยปฏิบัติงาน หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนด้วย

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงเพิ่มเติม ดังนี้

๑. สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นว่าควรตัดเรื่องผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษออก

๒. ในการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ... ที่รัฐสภา มีผู้แสดงความเห็น ดังนี้

๑) ควรให้มีการทำงานโดยเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ควรใช้รูปแบบคณะอนุกรรมการ เนื่องจากอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อน และอาจทำงานโดยไม่มุ่งผลสัมฤทธิ์

๒) ในการตรวจสอบข้อเท็จจริง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องสร้างการมีส่วนร่วม และอาจให้มีคณะอนุกรรมการเฉพาะดำเนินงานในแต่ละเรื่อง ในการพิจารณาตัดสินเรื่องใดๆ ต้องเป็นมติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของอนุกรรมการให้ชัดเจน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่งตั้งบุคคลใกล้ชิดเป็นอนุกรรมการ โดยอาจกำหนดว่าอนุกรรมการควรต้องเคยทำงาน หรือมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนมาก่อน เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนดเรื่องคุณสมบัติของอนุกรรมการ เพราะจะต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดอยู่แล้ว และเสนอแก้ไขความในตอนที่ท้ายของวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “คณะกรรมการต้องกำหนดเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน” เพื่อแสดงให้เห็นว่าอนุกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง ไม่ได้อยู่ถาวร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า ความที่แก้ไขต้องนำไปเพิ่มในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้นำไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๘ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด คณะกรรมการจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไม่มีอาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง คณะกรรมการต้องกำหนดเป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง และค่าตอบแทนของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้งอนุกรรมการการพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการอนุกรรมการ เลขาธิการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของกรรมการ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้กรรมการได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานกรรมการหรือกรรมการ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ กรรมการซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีมีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ครบวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๓๐ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตาย ให้ตกให้แก่คู่สมรสและทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ เครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า กรณีเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของกรรมการอาจแก้ไขโดยกำหนดให้การแต่งกายเป็นไปตามระเบียบที่องค์กรอิสระกำหนดเพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรอิสระอื่น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดไว้เช่นเดิมเพราะเป็นข้อกำหนดตามกฎหมายเดิมและมีการปฏิบัติมานานแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๒ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ

“หมวด ๒

การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในร่างมาตรานี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็นว่า ในวรรคสองควรเพิ่มการแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาสังคมด้วย จึงเสนอเพิ่มความว่า “ภาคประชาสังคม” ไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า คำว่า “ภาคประชาสังคม” หมายความรวมถึงกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคมที่ทำงานทางสังคมโดยไม่หวังผลกำไร โดยภาคประชาสังคมนั้นไม่ได้เป็นทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ นอกจากนี้ คำดังกล่าวยังมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย การเพิ่มคำดังกล่าวจะทำให้เกิดความชัดเจนขึ้น

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การเพิ่มคำว่า “ภาคประชาสังคม” จะทำให้มีปัญหาในการตีความคุณสมบัติของกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๔) ที่บัญญัติว่า “(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสามคน เป็นกรรมการ” หรือไม่ เพราะกรรมการสรรหาไม่มีผู้แทนจากภาคประชาสังคม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในรัฐธรรมนูญได้ตัดคำว่า “ภาคประชาสังคม” ออกแล้ว จึงไม่ควรนำมาบัญญัติไว้

นายศุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มีการใช้คำว่า “ภาคประชาสังคม” ในมาตรา ๒๒๒ และคำว่า “ภาคประชาสังคม” มีความหมายที่กว้างจึงไม่น่าจะขัดกับความในร่างมาตรา ๑๑ (๔)

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ จะมีการใช้คำอยู่สามแบบ คือ คำว่า “ภาคประชาสังคม” ในมาตรา ๒๒๒ คำว่า “ทุกภาคส่วนของสังคม” ในมาตรา ๒๔๗ (๕) และคำว่า “ประชาชนทุกภาคส่วน”

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “ภาคประชาสังคม” ในมาตรา ๒๒๒ เป็นเรื่องลักษณะของงาน ไม่ได้หมายถึงตัวองค์กร แต่สามารถตีความได้ว่า “องค์กรเอกชน” หมายถึง องค์กรที่ไม่ได้เป็นภาครัฐ ก็สามารถเพิ่มคำว่า “ภาคประชาสังคม” ได้ ทั้งนี้ คำว่า “องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน” ในร่างมาตรา ๑๑ (๔) ยังต้องคงไว้ โดยแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และ องค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ และให้เฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยการประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน และภาคประชาสังคม”

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น หรือมีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ให้คณะกรรมการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและทำความเข้าใจให้ปรากฏโดยไม่ชักช้า และต้องศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องนั้นหรือลักษณะเดียวกันนั้นขึ้นอีก”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า

๑. ประชาชนผู้เข้าร่วมเวทีสัมมนาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ มีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่และอำนาจในการนำเรื่องที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงขึ้นมาพิจารณาได้แม้ว่าจะไม่มีผู้ร้องเรียนก็ตาม และควรมีหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยไม่ต้องมีการร้องเรียน

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ควรบัญญัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตามมาตรา ๒๔๗ (๔)

ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ แยกออกจากหน้าที่ในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๒๔๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้น หรือมีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ทั้งภายในประเทศหรือต่างประเทศ...” เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไปยังต่างประเทศด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรา ๓๔ ครอบคลุมถึงการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรมไปยังต่างประเทศ และเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นแล้วจะต้องเร่งตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและจะต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นด้วย และสอบถามว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นมีความมุ่งหมายอย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๓๔ เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างทั้งระบบ ส่วนกลไกการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนเฉพาะเรื่องนั้นจะนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตราอื่น

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจต้องการให้มีการแยกหน้าที่การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนออกจากหน้าที่ในการรายงานข้อเท็จจริง ส่วนความในร่างมาตรา ๓๔ เห็นว่ามีเนื้อหาที่เหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถระบุในรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนว่า กรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นนั้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ในระหว่างการวิเคราะห์และหาสาเหตุของการละเมิดสิทธิมนุษยชน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ ในการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๔ คณะกรรมการอาจดำเนินการโดยประการใด ๆ ซึ่งต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องกระทำเท่าที่จำเป็น

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานดังกล่าว หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คณะกรรมการภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานหรือบุคคลใดไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการร้องขอ คณะกรรมการจะออกคำสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลนั้นดำเนินการดังกล่าวก็ได้

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายของศาล

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลที่มาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้ เว้นแต่การออกคำสั่งตาม (๑) ให้มอบหมายได้เฉพาะกรรมการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตาม (๒) ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งได้ขอร้องมาเป็นพยาน ในการนี้ ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นไปโดยสะดวก”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีความเห็น ดังนี้

๑. ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “ไม่สร้างขึ้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไปจนจำเป็น” อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยอ้างว่าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นสร้างขึ้นตอนเกินความจำเป็น

๒. ความในวรรคหนึ่งความว่า “ได้ตามสมควร” จะทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถใช้ดุลพินิจในการดำเนินการได้ จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงได้อย่างเต็มที่

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หากบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร้องขอแล้ว บุคคลนั้นจะได้รับโทษหรือไม่

- การกำหนดให้ผู้ที่ไม่ฝืนหรือไม่ให้ความร่วมมือตามความใน (๒) ได้รับโทษตามร่างมาตรา ๖๓ อาจไม่เหมาะสมและควรกำหนดให้ผู้ที่ไม่ฝืนความใน (๒) ต้องได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า หากบุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร้องขอแล้ว จะได้รับโทษตามร่างมาตรา ๖๒

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษให้เหมาะสมกับผู้ที่ไม่ฝืนหรือไม่ให้ความร่วมมือตามความใน (๒) ในภายหลังได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบกับร่างมาตรา ๓๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยคณะกรรมการจะเสนอแนะแนวทางการดำเนินการสำหรับกรณีนั้นด้วยก็ได้

ให้บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้นจะพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุตามมาตรา ๔๐ (๓) (๔) หรือมีเหตุอื่นอันสมควร จะไม่ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า

๑. สภาพัฒนาการปฏิรูปประเทศมีความเห็นว่า ควรกำหนดให้การใช้อำนาจและการทำหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาดและเป็นที่สุด โดยให้มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยไม่ต้องส่งเรื่องหรือประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้ามีการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานใดแล้วหากหน่วยงานนั้นไม่ดำเนินการจะต้องมีมาตรการลงโทษทางกฎหมายแก่หน่วยงานนั้นด้วย

๒. ประชาชนผู้เข้าร่วมเวทีสัมมนาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ที่รัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรมีบทลงโทษหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภายในเวลาที่กำหนด เพื่อไม่ให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน แต่หากหน่วยงานของรัฐนั้นเห็นว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ก็สามารถยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้

๒) ไม่ควรให้อำนาจบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐมีสิทธิที่จะไม่ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓) ไม่ควรกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถขอขยายระยะเวลาการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐจะมีเหตุผลและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจต่อไปภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยคณะกรรมการจะเสนอแนะแนวทางการดำเนินการสำหรับกรณีนั้นด้วยก็ได้

ให้บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยไม่ชักช้า เว้นแต่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้นจะพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุเป็นกรณีตาม

มาตรา ๔๐ (๓) (๔) หรือมีเหตุอื่นอันสมควร จะไม่ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้งที่ได้เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้น และได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการทางศาล หรือต่อพนักงานสอบสวน ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้เสมือนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้เสมือนเป็นผู้เสียหายจะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ไม่ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเช่นเดียวกับความในวรรคสาม

- ความในวรรคหนึ่ง ควรกำหนดให้มีการเยียวยาบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ และในกรณีองค์กรเอกชนเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วจะมีการดำเนินการกับองค์กรเอกชนนั้นอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นผู้ดำเนินคดีด้วยตนเองจึงไม่ต้องกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเสมือนเป็นผู้เสียหาย ส่วนการเยียวยาหรือการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น ควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ในการร้องทุกข์แทนผู้เสียหายได้จะเหมาะสมมากกว่าการกำหนดให้มีอำนาจเข้าไปช่วยเหลือผู้เสียหายด้วยตนเอง ส่วนกรณีที่องค์กรเอกชนเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการกับองค์กรเอกชนนั้นได้และกรณีที่องค์กรเอกชนเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนถือว่าเป็นกระทำความผิดกฎหมายอย่างหนึ่งซึ่งจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสอง ความว่า “โดยไม่ชักช้า” อาจมีความหมายที่ไม่ชัดเจน จึงควรใช้คำว่า “โดยเร็ว” แทนคำว่า “โดยไม่ชักช้า”

- ความในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นการให้อำนาจคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร้องทุกข์หรือกล่าวโทษจะทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณีมากเกินไปซึ่งอาจขัดต่อความมุ่งหมายที่ต้องการให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสอง คำว่า “โดยไม่ชักช้า” สอดคล้องกับความในวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไข ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า ควรคำนึงถึงประชาชนที่ไม่มีความสามารถในการต่อสู้คดี จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการร้องทุกข์แทนผู้เสียหายได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองและแก้ไขความในวรรคสามที่เพิ่มขึ้นใหม่เป็นดังนี้

“ให้บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยไม่ชักช้าภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เว้นแต่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้น จะพิสูจน์แล้ว เห็นว่ามีเหตุเป็นกรณีตามมาตรา ๔๐ (๓) (๔) หรือมีเหตุอื่นอันสมควร จะไม่ดำเนินการตามที่ได้รับแจ้ง

ที่ได้เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้น และได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในกำหนดเวลาแล้ว

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้เสมือนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า ความในวรรคสามควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายก่อนที่จะดำเนินการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้ไม่ต้องขอความยินยอมจากผู้เสียหาย เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่ผู้เสียหายถูกจับตัวหรือถูกกักขังจนไม่สามารถให้ความยินยอมได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากผู้เสียหายถูกกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายก็สามารถขอให้พนักงานอัยการดำเนินการขอให้ศาลมีคำสั่งให้ปล่อยตัวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๖ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนกรณีใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ให้แจ้งบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามหน้าที่และอำนาจต่อไปภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน โดยคณะกรรมการจะเสนอแนะแนวทางการดำเนินการสำหรับกรณีนั้นด้วยก็ได้

ให้บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับแจ้งดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดย ไม่ชักช้า ภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เว้นแต่ บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้นขอปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือ เป็นกรณีตามมาตรา ๔๐ (๓) (๔) หรือ มีเหตุอันสันนิษฐานได้ว่า จะไม่ดำเนินการตามที่ได้รับการแจ้งที่ได้ เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐนั้น และได้แจ้งให้คณะกรรมการทราบภายในกำหนดเวลาแล้ว

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นความผิดอาญา และผู้เสียหายไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้เสมือนเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรรมการอาจร้องขอให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นได้ แต่หากเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะเป็นภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง ให้กรรมการผู้นั้นช่วยเหลือบุคคลดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควรเท่าที่ไม่เป็นภัยอันตรายต่อตนเองและแจ้งให้คณะกรรมการทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการเสนอแก้ไขความในตอนต้นของร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็น รับรู้หรือรับทราบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน...” เพื่อให้ครอบคลุมถึงกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนรับรู้หรือรับทราบการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากสื่อต่างๆ

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า

๑. สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความเห็นเกี่ยวกับความในร่างมาตรา ๓๗ ตามร่างเดิมที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเปลี่ยนสถานที่คุมขัง โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอให้ตัดอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเปลี่ยนสถานที่คุมขังออก ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ ตามความเห็นของสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว

๒. กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่า การกำหนดมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วนควรสอดคล้องกับอาณัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หากในอนาคตประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจทำหน้าที่หรือเป็นผู้ดำเนินกลไกในระดับชาติ เพื่อป้องกันการทรมานด้วย จึงควรกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สอดคล้องกับอาณัติใหม่นี้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับรู้การละเมิดสิทธิมนุษยชนจากสื่อต่างๆ จะต้องนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อนดำเนินการต่อไป แต่ความในร่างมาตรานี้เป็นกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยตนเอง ส่วนการทรมานนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนผู้อื่นและไม่ใช้การทรมานตนเอง จึงจะเกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในตอนต้นของร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรรมการอาจ ร้องขอ แจ้งให้หน่วยงานของรัฐ...”

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า ควรกำหนดให้มีการคุ้มครองกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ดำเนินการตามร่างมาตรา ๓๗ และทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ดำเนินการตามร่างมาตรา ๓๗ ถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งจะได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรรมการอาจ ร้องขอ แจ้งให้หน่วยงานของรัฐให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานนั้นได้ แต่หากเป็นกรณีที่จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไป จะเป็นภัยอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่มีทางเยียวยาได้ในภายหลัง ให้กรรมการผู้นั้นช่วยเหลือบุคคลดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควรเท่าที่ไม่เป็นภัยอันตรายต่อตนเอง และแจ้งให้คณะกรรมการทราบ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เสร็จสิ้นแล้วก็จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. เป็นลำดับต่อไป

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ยังคงมีประเด็นที่ต้องการเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาในประเด็นคุณสมบัติและวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และประเด็นสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติและวาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ส่วนเรื่องสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญนั้น อาจมีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญโดยให้อยู่ในการกำกับดูแลของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๕ นาฬิกา

นายเผ่าพันธุ์ นवलสง
 นิติกรชำนาญการ
 นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร
 วิทยากรชำนาญการพิเศษ
 นายสกันธ์ พรหมบุญตา
 นิติกรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์